СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 100. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 5-го травня 1942. No. 100. Jersey City, N. J., Tuesday, May 5, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЩЕ НІКОЛИ ЗА НАШОЇ ПАМЯТИ НЕ БУЛА ТУТ СВОБОДА ТАК ДУЖЕ ЗАГРОЖЕНА...

КАРНІ (Ню Джерзі). — Чарлз Едисон, ґубернатор стейту Ню Джерзі, що був свого часу секретарем маринарки, виголосив промову з приводу небувалої події: В одному дні спущено на воду в корабельних заводах в Карні аж чотири контрторпедовці. Ось та подія, казав ґубернатор, хапає за серце кожного американця, що дорожить своїм краєм, бо „ще ніколи наша свобода не була так загрожена як сьогодня; ще ніколи ми так не потребували кораблів, щоби боронити нашої свободи".

Проти ризиковних офензив.

При тому ґубернатор остерігав американців перед тими „стратеґами", що то сидять собі в тепленьких хатах над мапами, а потім „штурмують" уряд, щоб чимскорше заряджував офензиви на Берлін чи Токйо. Він казав далі, що ми ще й тепер не маємо такої скількости кораблів, якої треба для ведення війни на ріжних далеких фронтах. Навіть, як їх будемо мати, то ще й тоді прийдеться в многім ризикувати. Ось те, казав він, треба мати постійно на увазі, бо це є дійсність.

БУДЕ МОЖНА ПРОДАВАТИ З ЗИСКОМ.

ВАШИНҐТОН. — Найновіщі розпорядки в справі означення крайних висот цін на товари викликали ріжні побоювання щодо цього, що прийдеться поносити многим торговцям чи продуцентам значні втрати, а то й цілком банкротувати. З того, що пояснює Офіс Адміністрації Цін виходить, що уряд такі речі передбачив, та будуть згляди для таких, що малиб понести втрати. Навіть буде держава давати певні грошеві допомоги тим продуцентам, що понеслиб втрати через те, що булиб змушені продавати для подрібної продажі по цінам, що не відповідають їх матеріяльним вкладам. Уряд є рішучо проти цього, щоб ціни на товари були піднесені. Це найважніще. Але уряд теж не бажає собі, щоб купці чи продуценти банкротували.

БУДЕ КРУТО З БЕНЗИНОЮ НА СХОДІ.

ВАШИНҐТОН. — Таке заповідає секретар Ікес як Нафтовий Координатор. Та за якийсь час справа транспорту буде наладнана і тоді поліпшиться.

ЧИ ЧАСОМ НЕ САБОТАЖ!

ПРОВІДЕНС (Ровд Айленд). Назагал уже пригашено вогні, що бушували по лісах від четверга. Дуже можливо, що це був наслідком посухи. Але є познаки, що може мається тут до діла з саботажем. Справу розслідже Еф Бі Ай. Стейтова поліція в Род Айленд повідомила нюйорську поліцію, щоб добре слідкувати за певними автомобілями, в яких були люди, що купували свічки в тих сторах, де вибухли вогні. Подано точно числа автомобілів.

ДАЛІ ДОМАГАЮТЬСЯ ПІДВИШКИ.

ПІТСБУРҐ. — Филип Морей, президент Конґресу Промислових Орґанізацій, каже, що обидві головні робітничі орґанізації є проти „заморожування заробітних платень". Ґоворив він це до делеґатів сталевих робітників, що домагаються підвишки в сумі $1 денно для 180,000 робітників, що працюють в чотирьох фабриках компанії „Литл Стілс". Казав, що він „віддасть останню сорочку", щоб допомогти президентови Рузвелтови в його воєнних змаганнях, але не погоджується з урядом у деяких робітничих справах, зокрема в справі „заморожування заробітних платень".

ХВАЛИТЬ КОРАБЕЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

САН ФРАНЦІСКО. — Заст. адмірала Дж. В. Ґрінслейд дав признання робітникам, що виладовують кораблі, за те, що приноровлюються до воєнних часів в дуже прикладний спосіб, бо в одному випадку виладували корабель за половину того часу, що призначений на цього роду роботу.

ПОПИРАЮТЬ ЖИДІВСЬКУ АРМІЮ.

НЮ ЙОРК. — Комітет дмя збудовання жидівської армії приєднав для своєї акції, між іншим сенатора Міда з Ню Йорку і Джеймса Морея з Монтани, що теж заявились за те, щоб „натиснути" на Велику Британію, щоб чимскорше приступила до творення жидівської армії в Палестині.

НАДІЮТЬСЯ НОВОГО НАЛЕТУ НА ГАВАЇ.

ГОНОЛЮЛЮ. — Ґенерал Д. С. Емонс, ґубернатор Гаваїв, каже, що кожної хвилини Японія може пробувати знову напасти на Гаваї. Казав він це до 3,500 сторожів для охорони проти летунських рейдів. Запевняв їх, що пороблено з військового боку всі заходи для охорони островів, а сторожі мають дбати, щоб цивільне населення повинувалось охоронним приписам.

В Вашинґтоні Думають про „Пацифічний Чартер" для Азії

ВАШИНҐТОН. — Треба виготовити і проголосити щось у роді Атлянтичного Чортеру для народів, що замешкують Азію. В першу чергу це відноситься до Індії, Бурми, Маляйського півострова і т. п. Отже народам, що замешкують ті краї, треба вже тепер приректи, яку вони одержать свободу, коли переможуть Обєднані Держави. І це треба зробити у роді „Пацифічного Чартеру" якнайскорше, щоб таким робом ослабити японську пропаґанду, що зачинає щораз більше поширятись під кличем „звільнення азійських країв зпід панування білих". Так є, що та пропаґанда таки продирається, наприклад, до Індії, де японські напади представляються „визвольними змаганнями". Ось ті речі хочуть вияснювати населенню згаданих країв через радіо, а вашинґтонський уряд готов теж проголосити кожної хвилини ту свободу, що її прирікається азійським народам по війні. А коли цього покищо не робиться, то тільки тому, що не хочеться ось таким „Пацифічним Чартером" іти задалеко, коли ще не знати, які нові воєнні комплікації готові ще там виринути.

НАШ ПРАПОР ДАЛІ ПОВІВАЄ З КОРЕҐІДОРУ

ВАШИНҐТОН. — Знову повідомлено з геройського Кореґідору, що японська артилерія зістрілила американський прапор, що повіває над Кореґідором. І знову знайшлося трьох вояків-охотників, враз з сотником, що підчас обстрілу вилізли на стовп і знову завісили наш прапор. Усі вони зістануть відзначені.

ОГОЛОШЕНО, СКІЛЬКИ ДОСІ ЗГИНУЛО ВОЯКІВ НА ФИЛИПИНАХ

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни проголосив урядово, що ця війна потягнула досі у вояках 3,395 жертв, оскільки іде про війну на Филипинах. Ці вояки загинули у бою, або померли від ран. Як уступлено з Батаану, то там було тоді 35,000 американських і филипинських вояків, як і 25,000 цивільних, звязаних з воєнною акцією.

ОГОНЬ В УКРАЇНСЬКІМ СЕМИНАРІ В СТЕМФОРД

СТЕМФОРД (Конетікат). — В неділю, 3. травня, вибух огонь в головнім будинку Українського Семинаря в Стемфорд, Конн. Ушкоджений частинно дах, як теж ушкоджені спальні студентів. Причина вогню невідома. Той самий будинок був ушкоджений вогнем 21. травня 1938. через неосторожність робітників, що його відновляли.

Японці Заняли Манделей

ЛОНДОН. — Японці здобули стару бурмську столицю Манделей і посунулись далі на північ, зближаючись на 30 миль до китайських границь. Китайські війська ставили геройську оборону, кілька разів виконали протинаступ і здобули чимало укріплених точок. Але сила японців була така переважаюча, що остаточно китайці мусіли відступити взад. Здобуття Манделей і відділення Китаю від Індій викликало поважні ускладнення для британсько-китайських і американських збройних сил.

ЯПОНЦІ РУХАЮТЬСЯ В НОВІЙ ҐВІНЕЇ

КВАТИРА ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ. — Японці в Новій Ґвінеї, в долині Маркгам, почали рухатись і переходити знов до наступу. Їхню ранішу офензиву здержали великі зливи і повінь яка залила цю долину. Їхнім завданням в цих операціях малоб бути здобуття провінції Папуи з портом Моресбі, що знаходиться в руках сил Обєднаних Держав. Якщоб це японцям вдалось, вони поважно загрозилиб Австралії.

БРИТІЙСЬКІ ПОВІТРЯНІ НАЛЕТИ

ЛОНДОН. — Британські літаки знов розпочали в білий день масово наїздити на ріжні німецькі промислові центри. Внаслідок поганої погоди вони обмежувались до нічних наїздів. Цей раз вони сильно бомбардували Донкірк і Кале.

ТОРНАДО ВДАРИЛО В МІСТО. — Оборонні сторожі в Тексасі, замісць рятувати жертви війни, рятують жертви торнада, що навістив оноді місто Кровел, у Тексасі. Місто, що має коло 2,100 мешканців, просто знищене. Згинуло принаймні 9 осіб. На світлині: будинок повітого суду, без даху, без вікон, без ґанку, котрі знищив вітер.

СИЛА НІМЕЦЬКОЇ ФЛЬОТИ ПОВАЖНО НАДІРВАНА

ЛОНДОН. — Британські міністерства фльоти і летунства повідомили, що німецька боєва фльота зазнала поважного ушкодження. Два знамениті німецькі панцирники, „Шарнгорст" і „Ґнайзенав", як теж тяжкий кружляк „Принц Ойґен", зазнали тяжкого ушкодження і на довший час стали нездібними до боєвих завдань. Тих ушкоджень вони зазнали підчас своєї втечі через Англійський канал, як теж підчас дальшої своєї подорожі. Правдоподібно, що по дорові вони наїхали на засіяні британськими літакали міни. „Шарнгорст" знаходиться в доках в місті Кіль, яке недавно британці тяжко бомбардували. „Ґнайзенав" знаходиться в Ґдині, а „Принц Ойґен" знаходиться в Трондгайм. Внаслідок ушкодження тих трьох найтяжчих боєвих кораблів, німецька морська фльота змаліла на половину. Вслід за тим змаліла небезпека для плавби кораблів належачих до Обєднаних Держав.

РОСІЙСЬКИЙ ПАТРІЯРХ ОСУДЖУЄ УКРАЇНСЬКОГО АРХИЕПИСКОПА ПОЛІКАРПА.

БЕРН. — Російський митрополит Сергій, патріярх російської православної церкви, через радіо скликав наради епископів Леванту, в цілі осудження українського архиепископа Полікарпа в Луцьку, за „непослух і спробу створення незалежної української церкви". Архиепископ Полікарп відповів, що на припоручення ради українських епископів він взявся за реорганізацію української церкви на території „увільненій з атеїстичного панування".

СОВЄТСЬКІ АРМІЇ ПРИСЯГАЮТЬ НА ПЕРЕМОГУ.

МОСКВА. — Совєтські армії, що боряться на двотисяч милевім фронті, від Білого моря до Чорного моря, заприсягли, що цього року віднесуть перемогу на німецькій армії. Ці присяги переведено у звязку з заявою Сталіна, що совєтська армія ще цього року викине німецькі орди з совєтських земель. Всі познаки вказують, що совєтська армія зовсім не перелякана погрозами Гітлера і зо спокоєм очікує гітлерівської весняної офензиви. Щобільше, совєтська армія сама приготовляється до офензиви і то вже в короткому часі.

ХАОТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ В ЮГОСЛАВІЇ.

ІСТАНБУЛ. — З весною положення в Югославії стало ще більше хаотичне, ніж було в зимі. Повстанча армія ґен. Міхайловіча розвинула свою діяльність і завдає німцям, італійцям, болгарам і мадярам чимало клопотів. Німці змушені посилати нові сили до Югославії, щоб приборкати сербів, які з весною втікають в гори і там прилучуються до армії ґен. Міхайловича.

МАНЕВРИ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН. — Британські збройні сили далі підготовлаються до можливого нападу з боку німців. В тій цілі вони влаштовують часто маневри, щоб привчити своїх вояків і старшин до оборони. Цей раз вони виконали сповидний налет з парашутів на державний осередок в Лондоні, званий Ґвайт Гол, де приміщено найбільше державних будинків і який називають осередком Британської імперії. Оборона вивязалась якслід, лише в одному випадку „напасники" вспіли вдертись до департаменту війни. В деяких випадках маневри були на стільки реалістичні, що між оборонним персоналом і „напасниками" вивязалась поважна кулачна боротьба, в якій не було жарту. Та підчас тих вправ помер на удар серця старий член британського парляменту, Петрик Монро, що теж брав участь в обороні.

НІМЦІ ДАЛІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ФРАНЦУЗІВ.

ВІШІ. — Німецькі окупаційні власти розстріляли в Ліль 55 французьких закладників. Розстріли відбулись з пімсти, що якісь невідомі справники виконали знов два напади на поїзди, наладовані німецькими військами, спричинюючи в той спосіб залізничі катастрофи. Також в останніх днях були два скриті напади на німецьких вояків.

ОБІЦЯНКИ СЕРА КРИПСА.

ЛОНДОН. — Сер Стафорд Крипс третього травня виголосив промову в британськім парляменті і заявив, що по війні буде покликана до життя нова, сильна, повна енерґії Польща. Він одначе не згадав в яких границях. Бо пару місяців тому він зробив був заяву, що Польща не має права до західно-українських земель, влучених до Совєтів. Сер Крипс теж говорив, що по війні цілий світ буде перебудований на інших міжнародних і соціяльних основах. В міжнародних зносинах один нарід не буде боятись другого. А в внутрішньо-соціяльних будуть вирівнані економічні і клясові ріжниці.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Жінки в Воєнній Роботі

Уже в найближчому майбутньому тисячі жінок мусять заняти місця в оборонних промислах. Вимагає цього найбільша потреба даного часу: боротьба проти Гітлєра, Мусолінія й Гірогіта. Через цю війну тисячі молодих людей пішло в армію, покинувши місця в фабриках, і тепер їх місця будуть заняті тими, що осталися поза армією, головно жінками. Війна вимагає будови нових фабрик, і ці теж мусять бути обставлені жінками, бо достаточного на це числа мужчин просто не має.

Зрештою це все передбачували люди й організації, які мають досить уяви. Передбачали вони це з весни 1940. року. Нажаль, коли нині потреба жінок у фабриках стала пекучою, коли варстати й машини по фабриках мусять бути обставлені робітниками, бо інакше не будуть обставлені гармати на полі бою вояками, ми бачимо, що жіноцтво назагал не є підготоване до потреби часу.

Вину за цю ситуацію поносять передовсім ті, від котрих у першу міру залежить наймання робітників, себто підприємці. Багатьох з них не хотіли просто й чути про те, щоби жінки робили в оборонних промислах. Досить часто подібне становище займали й юнії, що мають доставляти робітників до закритих шап; вони теж дивилися на справу з дуже короткозорого становища.

Не можна звільнити від вини й урядових установ. І там можна було чути голоси про глупоту підготовлювання жінок для промислів, коли в найближчій будучности ніхто видно не збирається давати жінкам таких джабів. Уряди відмовляли фондів для навчання жінок, на ставлення нових будинків, і природно вони не могли й думати про навчання мужчин і жінок рамя об рамя. Уряди теж не похочували вставляти жінок на посади для вишколу людей до оборонних промислів.

Зрештою й жінки самі не все розуміли потреби часу й своєї шанси, що випливають для них з тих потреб. Ще менше знали вони, які суспільні політики й установи в даний мент підпирати. Ніщо дивного, що вони інколи підпирали організацію, що йшла проти інтересів жіноцтва, хоча вони тут покривалися з інтересами краю.

На щастя не бракувало установ, які мали досить уяви, щоби зрозуміти потреби часу. Деякі юнії, головно належні до Конгресу Промислових Орґанізацій, витали жінок у своє членство. Багато робила урядова встанова, звана Краєва Адміністрація Молоді („Ен-Уай-Ей"). Зробила би певно ще більше, якби її не нападано з усіх боків і якби її не забрано фонди на роботу.

На неї й на Пола МекНота, адміністратора суспільного забезпечення, спадає тепер важкий обовязок перевести програму вишколу жіноцтва через практику й фахові школи до великого завдання повної участи жінки в продукції для війни й перемоги.

Поборювання Інфляції

Урядові чинники, з президентом на чолі, застановляються глибоко над тим, щоб придумати належні охорони проти інфляції. В нинішню хвилю це найбільша загроза на домашнім фронті. Інфляція спричинює обезцінення гроша і шалену підвишку цін на ріжні продукти. Вона обнижає життєвий рівень людей, заставляє багато промислових підприємств спинювати роботу, а понад усе — в теперішню пору інфляція спричинилаб безконтрольний зріст цін на ріжні воєнні продукти, так потрібні для війни.

Як відомо, підчас інфляції найбільше терплять ті урядники й особи, що мають сталі місячні платні. Заки вони дочекаються кінця місяця і одержать нагороду за свою працю, покупна вартість тої нагороди маліє і вони можуть далеко менше купити за свою платню, ніж би вони купили серед нормальних відносин. Терплять також ті працівники, що одержують платні що тижня. За той тиждень їх платня також тратить на вартости; крім того важко їм добитись від працедавця автоматичної підвишки, що стоялаб в прямій пропорції до обезцінення гроша. На інфляції терплять всі люди, бо не лиш ціни на все довкруги скачуть, але також маліє вартість їх заощадженого капіталу, вложеного в банках, чи асикураційних компаніях.

Тому проти інфляції всі мусять завзято боротись. Президент і конґрес укладають ріжні законні міри проти інфляції. Але щоб ті міри були успішні треба повної співпраці всіх громадян. Президент велів наставити тверді ціни на 30,000 ріжних продуктів щоденної потреби, як теж на ріжні суспільні услуги, як ось переїзд на поїздах, міських транспортаційних сітках, далі на професійні поради, рент ну і працю робітників. Щодо робітничої праці, ті тверді ціни правдоподібно будуть час до часу провірювані і достосувані до даних обставин.

Тверді ціни мають запобігти зростові цін, що повстають внаслідок браку продуктів. Але ціни зростають ще з другої причини, а саме, внаслідок зросту обігового гроша. Щоб охоронитись перед тою другою причиною, уряд постановив накладати високі податки, як теж уряд апелює до всіх людей, щоб добровільно купували воєнні бонди та в той спосіб надвишку покупної сили повертали на воєнні цілі.

Ці закони сами по собі дуже добрі, але, як було сказано на початку, щоб вони осягнули своє, треба цілковитої співпраці всіх громадян. Громадяни мусять розуміти, що це в їхнім власнім інтересі є купувати добровільно бонди, як теж вповні вплачувати свої податки. Купуючи бонди громадянин не лиш виконує патріотичний обовязок, але він теж рятує себе самого перед нещастям інфляції. Гроші, заховані в кишеню, або витрачені на купно ріжних щоденних продуктів, обезцінять його і інші грошеві вкладки, так що фактично від цього чоловік зовсім не розбагатіє. Зате гроші витрачені на купно бондів, вдержать цілу американську фінансову систему в рівновазі і збережуть кожному громадянинови ті капітали, які він заощадив передтим. Інфляція, це немов затроєне повітря. Воно не спиниться лише біля сусіда, а повандрує всюди, на обійстя багача і жебрака. Інфляція нищить всіх громадян, без огляду на їх соціяльний ступінь.

В такій самій мірі мусять всі громадяни співпрацювати з урядом, коли ходить про тверді ціни. Наложення твердих цін зчасом спричинює це, що по всіх закутках творяться „чорні біржі", на яких можна купити продукт поза наложеним урядом пайок, але за дорожчі гроші. Тверді ціни йдуть в купі з пайкуванням. Уряд на кожну особу виділює означену скількість харчів, одежі, меблів, обуви й інших споживчих продуктів. Всі ті пайкові продукти мають тверді ціни. Але бувають люди, які хотілиб виломатись від тої суспільної дисципліни і засягнути жменю більшого пайку, хочби при помочі нелеґального способу. Вони тоді обіцюють крамарям більшу ціну, як що вони дістануть йому даний продукт поза границею пайку. Зрозуміло, що знайдуться охочі крамарі, які при тім посередництві теж дістануть доброго хабаря. Ось в той спосіб повстає другий базар, званий „чорний", на якому покутно можна все купити, тільки по далеко вищій ціні, нераз пять, десять і сто разів дорожчій. Люди, що мають гроші, можуть собі на це дозволити. Але вони в той спосіб ламають суспільну дисципліну і мораль, як теж підкопують край фінансово. Таке, між іншим, деколи трапляється навіть в Англії. В Італії, а навіть Німеччині, це широко поширене явище.

Громадяни повинні вистерігатись цього. Вони не повинні давати почину до творення таких „чорних базарів". Кожний громадянин мусить собі добре здавати справу з теперішнього грізного положення. Це найтяжча війна в цілій історії Америки. Якщоб Америка ту війну програла, то всі громадяни попалиб у страшну економічну нужду, пропав би цілком так добре нам знаний високий американський рівень життя, що був заздрістю цілого світу. Водночас люди попалиб в тяжку політичну неволю, котра ще страшніша від економічної.

Іде Про Один і Той Самий Нарід!

В пресі, що ми її звикли називати „москвофільською", зачинають появлятись голоси про потребу оборони Західньої України, чи деяких земель, що до неї належать. Вправді не пишеться тут про „Україну", ні про „український" нарід, але й нема й цілковитого заперечення тих назв. Є навіть натяк, що назва не відграває великої ролі, якщо тільки згадані землі мають бути в звязку з Росією, чи там з Совєтським Союзом.

У тій дискусії іде головно про Галичину, Буковину, а найбільше про „Прикарпатську Русь", під чим требаб розуміти Лемківщину, що є по обидвох сторонах Карпат, себто галицьку Лемківщину та Карпатську Україну з Пряшівщиною.

Дискусія повстала на тому тлі, що по ті землі посягають тепер ріжні народи, а між ними і ті, що є в рядах Обєднаних Держав. Ось ті останні, як тільки війна закінчиться перемогою Обєднаних Держав, заразом зголосять свої претенсії до тих земель. Що більше: вони вже тепер ведуть завзяту пропаганду в Англії, а теж і на американському ґрунті, щоб ті землі забрати.

Як бачимо, то побоювання цілком справедливі, бо так дійсно є і буде. Коли брати під увагу польські претенсії, то ми свідками такої великої пропаганди, що її годі навіть всієї перечислити. Дещо подібне діється і по чехословацькім боці. Замітне, що на те все видається багато гроша, та що є фонди на таку акцію, бо є звідкись поважніша підтримка. Знову з противного боку не робиться буквально нічого, щоб тій пропаганді протиділати.

Філядельфійська „Правда" поручує ту справу. Її дописувателі піддають думку, щоб скликати „Карпаторусский Конгрес", на якому требаб заявитись за прилучення згаданих вище земель до СССР. А далі створити на ньому Обєднаний Народний Визвольний Комітет, що займавсяб „справою визволення Прикарпатської Руси".

Як бачимо, ця акція обмежується тільки до „Прикарпатської Руси". Це має певне виправдання, бо проєктодавці слушно підносять, що як станеться так, що, наприклад, відпадуть від Польщі західно-українські землі, то заходить обава, що буде вдержана та границя, яка існувала між Совєтами і Німеччиною, заки Гітлєр пішов війною проти Совєтів. А це означає, що у такому випадку ціла Лемківщина осталаб далі в чужих руках. А крім того не видно, щоб Совєти дуже побивались за тими лемківськими землями, бо, кажуть дописувателі, коли вони забирали Буковину чи Галичину, то не так з національних чи політичних зглядів, а більше з стратегічних.

Ми навели це тому, що таке пишуть вправді в противному нам таборі, але в таборі, що складається з того самого народу, з якого ми походимо, а говорить про ті землі, що й нам дорогі, та які ми теж радо бачили, щоб вони звільнились. Отже є між нами щось таке, що є нам — спільне.

Далі є спільне між нами теж і те, що всі ми визнаємо, що ті землі були і є під чужими владами, та що за тих влад автохтонне населення було переслідуване й гнетене під кожним оглядом: економічним, культурним, релігійним і національним. Але є і ріжниця між нами, але тільки щодо цього, що має з тим народом далі статись. Та так є, що ми тут в Америці цеї справи не вирішимо. І не маємо права вирішувати, а тільки можемо мати щодо цього свої думки, які можемо на свій лад обороняти. Від себе скажемо, що ми всі повинні мати довіря до того народу, який беремось боронити. А цей нарід, що засмакував твердої долі, знає, чого він хоче. Він був під ріжними владами. Приглядався ріжним окупантам. Він теж знає добре своїх провідників, а саме хто вони і куди ведуть. Це не є та народня маса, що жила на тих землях тому 30 чи 40 років. Ці люди вже перейшли новітню школу життя і не дадуть себе нічим і нікому задурити. А маючи це на увазі, ми всі повинні погодитись щодо цього, щоб так було, як цей нарід вирішить.

Це є справедливе і того ми повинні в Америці держатись, при тому стояти, цього обороняти. А таке ставлення справи ще найбільше промовить до демократичних почувань американця. З таким і тяжче буде боротись тій пропаганді, що хотілаб ті землі задержати при давних окупантах.

Якщоб так сталось, то всі ми, що дійсно дбаємо за долю західно-українських земель, моглиб у тій справі йти спільним шляхом, бож тут іде про вияснювання цеї справи перед Америкою і Анґлією. Супроти спільної пропаганди тих, що хотіліб над тими землями панувати і їх загарбати, ми моглиб поставити спільний фронт оборони права населення тих земель сказати слово про свою долю. А щоб той нарід не сказав, то годі припускати, щоб він запряг себе в стару чи нову неволю. Він поступить так, щоб уже міг раз стати господарем на своїй власній землі. А це є для нас найважніше. Чи це буде в незалежній Соборній Україні, чи в федерації з Москвою, про що іде найбільше тим, що пишуть у „Правді". про те ми тут не рішимо. Але зате ми можемо тут впливати, щоб допомогти тому народови, що живе на тих землях, щоб йому дали право це вирішити! Можемо представляти, що зазіхання бувших і теперішніх окупантів тих земель не мають за собою найменшого права на ті землі. Можемо представляти, що не дати тому народови рішати, значить потурати насильству, себто тим, що той нарід гнобили, що його землі безправно загарбали. І можемо ще покликатись теж і на заяви през. Рузвелта і на Атлянтійський Чартер що є проти таких насильств. А якби ми це робили всі разом, то це малоб велике значіння. Тому саме повинні до цього змагати всі ті, що в тому історичному часі щиро хочуть допомогти визволитись з неволі тим землям, з яких походимо і де ще є наша рідня.

В Справі Чужомовної Преси

Генеральний прокуратор Френсис Бидл заявив, що всі газети, льояльні Злученим Державам, без огляду на мову, в якій вони друкуються, не мають боятися перешкод з боку федерального уряду.

Це заявив генеральний прокуратор в телеграмі до конгресмена Самюел А. Вейса з Питсбургу. Конгресмен телеграфував до Ф. Бидела, що „багато компаній, які дають оголошення, вважають відповідним спинити оголошення" в чужомовній пресі на підставі помилкового припущення, що департамент справедливости плянує припинення газет в чужих мовах. Конгресмен Вейс просив запевнення, що така акція не буде принята проти льояльної чужомовної преси.

Генеральний прокуратор відповів так: „Конгресмен Самюел А. Вейс, Питсбург, Пенсилвенія: Політика департаменту справедливости — не припиняти газет в чужих мовах. Відповідна акція проти підбурюючих газет буде переводитись без огляду на те, в якій мові вони друкуються, але ті, що є льояльні Злученим Державам, не мають чого боятись уряду. — Франсис Бидл, генеральний прокуратор".

Евген Гельтаї.

Останнє Чудо

Того памятного дня, як приключилося останнє чудо, король Адальберт IV. був у дуже поганому настрої. Наче прочував той удар, що мав упасти на його голову, посивілу від грошових клопотів. Нетерпеливо наче голодний тигр вганяв по робітні сюди й туди. Він нетерпляче ждав на міністра фінансів, міністра військових справ і кількох курієрів, яких післав був до свого княжого кревняка, аби допоміг його порожній касі. Поволеньки минали хвилини — кур'єрів не було видно, міністер військових справ запізнився, міністра фінансів узагалі годі було відшукати. Адальберт IV. ставав чимраз нервовіший. Тепер став тихо клясти, отворив великі вікна, що виходили на корзо його південно-славянської столиці та вихилився не зважаючи зовсім на двірську етикету. Розглядався по всенькій вулиці, на якій тепер в першій годині в полудне видно було лише кількох людей — спокійних, скучаючих горожан. Вони перед королівською палатою зняли капелюх, здавленим голосом сказали „Живіо" а потім пішли рівнодушно дальше та при цьому холодилися капелюхом, що справді було конечне, при такій страшній спеці.

Південне сонце саме вибрало собі за ціль своїх промінів лисий череп королівської величности та кидало їх, наче якийсь фантастичний скоростріл, свої кулі, без упину на королівську голову, що влискувалася в перлистому поті.

Сердитий на такий непошанівок, хотів саме король забратися, як на кінці вулиці виринуло величезне авто та з грізним шумом кинулося до палати. Король мав бистрий зір і зараз пізнав тих панів, що сиділи в авті: міністра поліції та бурмістра. Він ледви мав час гідно сісти при бюрку, як його адютант зголосив, що панове ті просять негайної авдієнції.

— Щож вони хочуть? — спитав король.

— Не знаю, ваша королівська величносте, — відповів адютант. — Вони дуже схвильовані, з їх лиця пробивається розпука...

Король замимрив щось під носом і привітався з міністрами, що склонившись низько стояли коло дверей.

— Що там, Олексію? — сказав він потім, кликнувши, як звичайно, потім свого міністра по імени.

Міністер поліції пролепетів дріжучими устами: — Ваша королівська величносте — сталося страшний злочин — крадіж...

На короля ця вістка зробила враження. Що то за крадіж така могла бути, що її настрашився навіть міністер поліції? І взагалі що ще можна було вкрасти в цій нещасній державі, в якій і так уже були все розікрали.

— Отже крадіж? — спитав він, схвильований лихим прочуттям.

— Так! У церкві Пресвятої Діви пропала чаша вартости міліона франків.

Міністер поліції впав зломаний. Та й королеві потемніло в очах. То вже не була крадіж, то було національне нещастя — катастрофа підчас його володіння.

Потім бурмістр подав королеві всі подрібиці того випадку.

— В одинацятій годині передполуднем, саме як церква була порожна, надїхав на втомленому коні змучений, вкритий пилом гузар. Коня дав він подержати прошакові, а сам, так як був запорошений, зі списою та шаблею підійшов до статуї Пресвятої Діви. Коли паламар, обходючи церкву, підійшов до статуї, побачив гузаря, як молився горячо та плачучи ревно говорив: „Чудотворна Божа Мати, змилосердися надімною, змилосердися надімною!". При цьому бився в груди а плакав так жалісно, що паламар уважав за вказане звернути увагу панотця Сидора на цей гарний примір побожности та каяття. Це було тим зворушливіше, що гузари, як кожен знає, це товариші злого. Тому паламар пішов мерщій на другий бік церкви, де саме панотця Сидора мимовільна дрімка в сповідальниці розгрішила з його гріхів. Коли паламар за яких пять хвилин вернувся з панотцем Сидором, гузара вже не було видно. Вже це, що гузар десь пропав, боліло паламаря. Та який великий був його біль, як побачив, що споміж тих дорогоцінностей, які були в фрамузі понад статуєю, пропала найбільша дорогоцінність, чаша висаджувана діямантами. Чаша пропала, безслідно пропала, а вонаж — на це паламар може присягнути — ще тому пять хвилин пишалася ще на своєму місці. То мусів украсти її той гузар, що щойно клячав перед статуєю Богоматері та збаламутив побожного паламаря такою чортівською облудою. Ніхто інший не міг узяти чаші, вже тому її, бо вона стояла чотири метри високо від землі у фрамузі за статуєю. Ніякий чоловік не міг би був вилізти по гладкій стіні та витягнути руку по дорогоцінности. А гузареві, що мав спису було легко встромити цю спису в ухо чаші та святотатською рукою стягнути скарб скарбів із його певного місця.

Панотець Сидір якстій ствердив цей факт і злагодив звідомлення про страшну втрату, яка навістила нарід.

Справу взяв зараз у свої руки міністер поліції, змобілізував усю варту і дійсно за годину вдалося арештувати злочинця, як він хотів вийти з палати патріярха Кіфостовича.

Бідний, тяжкою журбою навіщений король слідкував неспокійно за звідомленням бурмістра. Думками він був біля кур'єрів, які вернуться без грошей, біля міністрів, яких усе ще було невидати. Він потайки завидував тому гузареві, що був такий сміливий й зручним махом придбав собі міліон франків. Та, тепер, на вістку, що злодія зловили, король, хоч і з полекшою, сердитий вдарив об стіл: „Щож ви хочете? Злодія зловили і його повісить для відстрашаючого приміру. Оставте мене в спокою з такими дурницями..."

Міністер поліції жалісно похитав головою.

(Кінець буде).

Розминені Арґументи

(До дискусії над вихованням дітей).

Стаття пані Клявдії Олесницької, поміщена в „Свободі" з 2. травня ц. р., в якій шан. авторка обороняє погляду, що „фізичні кари можуть бути успішним середником у вихованні дитини лише тоді, коли її умовий стан не підготований ще для цього, щоб зрозуміти наші вияснення, чи ціль нашої рішучої постави" вказує, що справи, які квестіонуємо ще не були якслід означені, а деякі наші арґументи розминулися з собою.

Шан. авторка говорить, що „мала на ґадці перший рік життя дитини, бож воно є ясним, що лиш цей можна уважати віком, у якому дитина робить початкові кроки, щоб второпати сам зміст заказів, чи приказів, які звертають у її сторону родичі".

Колиж бо свою першу статтю шан. авторка починала: „Фізична кара, як засіб виховання дітей має у наших часах більше ворогів, ніж прихильників. Прутик, або ремінець на видному місці в хаті — це вже не одинокий спосіб на це, щоб діти тямили наслідки своєї поведінки". Це не могло відноситись до немовлят. Шан. авторка теж обширно спинювалась над виховними методами польських і англійських шкіл й наводила їх погляди на справу фізичних кар для шкільної дітвори.

Проте я радо прийму запевнення, що цей погляд шан. авторки відноситься лише до немовлят. Але тоді в іще гострішій формі насувається питання: Чи дійсно добре є немовлят, в їх першім році життя, фізично карати? Дитина в першім році життя не тільки не може зрозуміти наших виснювань й нашої рішучої постави, але вона взагалі не має найменшого поняття про те, що добре, а що зле. Її тіло вцілости реаґує так, як це підказують їй фізіольоґічні закони, евентуально інстинкт живучої істоти. Вона кричить, коли її щось болить, щось дошкулює, або коли вона голодна. Деколи вона кричить тому, бо крику їй потрібно для розвитку легенів чи голосових органів. Вона тягне бруд до губи, бо думає, що це поживний корм. Вона стягне щось зо стола, чи лавки, бо манить її засягати ріжні речі своїми слабенькими руками. Вона рачкує по землі сяк або так внаслідок якогось сліпого потягу, або якихось специяльних прикмет її тіла. Певно, що всі ці речі можуть мати навіть великий вплив на дальший розвиток її духа і тіла, але хіба поможе що небудь фізична кара?

А припустім на хвилю, що „поможе". Себто, скаравши добре немовля за невідповідне рачкування, чи за ссання пальця, воно перестане це робити. Але хіба ця зміна не наступить коштом великого, незрозумілого, майже містичного ляку дитини? Хіба нема небезпеки, що цей ляк може зле відбитись на духовім розвитку дитини, на її пізнішій ініціятиві? Хіба це не може вплинути зле на її волю? Хіба нема в тім небезпеки, що це закине в душу дитини зерна садизму? Очевидно, що один ляпанець вимірений гнівним батьком немовляти, яке захлипується від плачу, трапляється в кожній родині і цим ми ще ґрунтовно не звихнемо дитини. Але фізична кара, як система, приміньована до дитини, зокрема до немовляти, за незрозумілі їй провини, на мою думку, таки може накоїти дитині чимало шкоди і зіпсувати не одну корисну прикмету в її ніжнім психічнім механізмі.

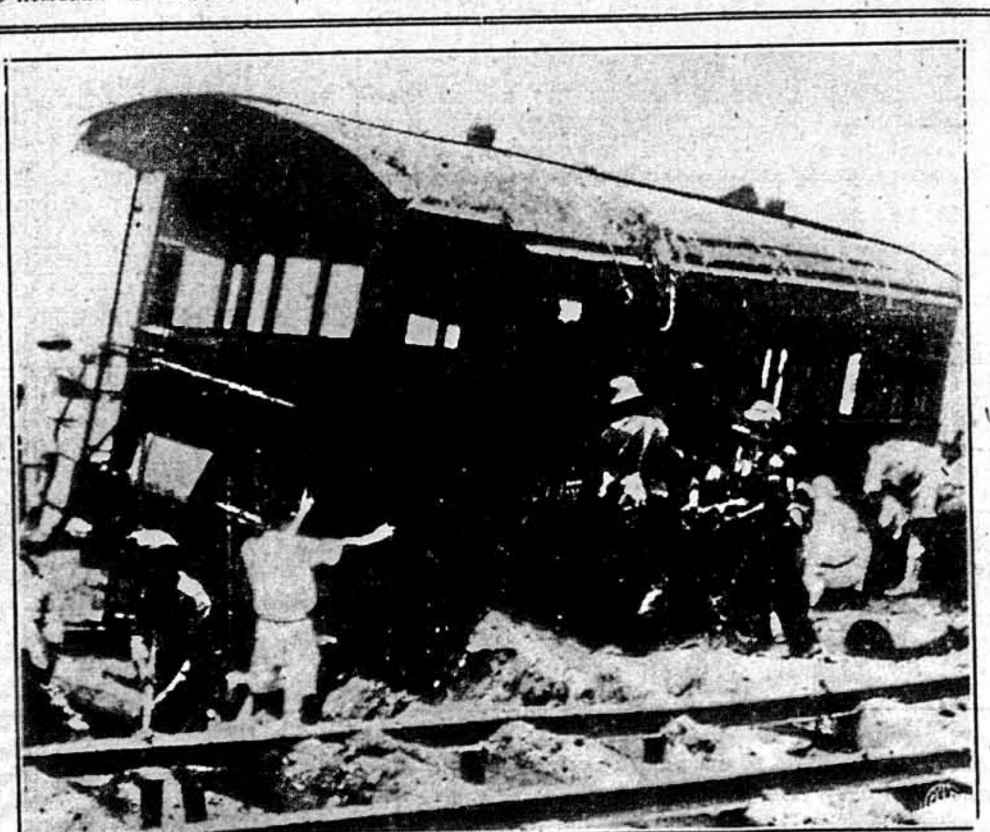
Зо свойого боку шан. авторка не погоджується з моїм поглядом, що фізичні кари лиш в деяких атавістичних випадках можнаб було примінити. Дослівно шан. авторка каже: „Зноваж не можу погодитись з поглядом автора, який вважає кари допускаємі у дітей атавістично обтяжених. Атавістичні обтяження проявляються в дитини такими моральними звихненнями, як продумана злосливість, вперте говорення неправди, садизм, нахил до крадежі і т. п. Ці всі прояви наука лікує, а в ніякому разі не карає фізичною карою, яка булаб у такій самій мірі негуманною, як лічення биттям людини хорої на умі".

Я дуже радо приняв би цей погляд, як правильний. Справа карання атавістично обтяжених дітей дуже спірна і невирішена. На неї в мене самого нема твердого погляду. Бо дотепер поняття атавізму ще не є якслід науково обґрунтоване. Одні вчені з великою силою переконання твердять, що атавізм існує; інші кажуть, що його зовсім нема і дитина родиться на цей світ „чистою", себто такою, що можна з неї виліпити ангела, або діявола. Колиб ми навіть приняли, що атавізм дійсно існує, себто, що дитина з материнського лона переносить певні прикмети на цей світ, то й тоді можна булоб сперечатись, чи цей атавізм міститься в певних наших фізичних прикметах, діючих на нашу нервову систему, чи може міститься в психічних, чи інстинктових чинниках? Я там зазначив: „Можливо, що з деякими атавістично обтяженими дітьми, які всупереч найкращим заходам родичів і виховних чинників непоборно клоняться до лихих вчинків ті фізичні кари потрібні. На всякий випадок, якщо їх взагалі можна до когонебудь примінювати, то хіба до дуже рідких і виняткових дітей, чого пересічні родичі не повинні робити".

З тих слів виразно виходить, що й для мене самого справа карання атавістично обтяжених дітей не є зовсім ясна і вирішена. Я радо погодивсяб на погляд шан. авторки, котра рішуче відкидає думку такого карання. Але ш. авторка далі висказує погляд, який заперечує першу її думку: „Коли десять літ", говорить авторка, „відкликуємося до дитячого розсудку, замикаючи очі на її поведінку, в цій надії, що наша метода мусить нарешті принести бажаний вислід на засаді, що „капля вижолоблює скалу" — можемо дочекатися гіркого розчарування". — Якщо десять літ розважного навчання дитини не може переламати її лихих навичок і поведінки, то це значить, що дитина атавістично обтяжена. Коли таку дитину треба фізично покарати, щоб опісля не зазнати гіркого розчарування, виходилоб, що атавістично обтяжених дітей таки треба фізично карати.

Проте ця справа й далі для мене не є ще ясною, поза усяким сумнівом. Бо, як сказано, справа атавізму науково ще не є якслід вияснена. Пересічні родичі таки краще зроблять, коли забудуть за атавізм, а вийдуть зо заложення, що дитина родиться на світ доброю і це від їхнього розумного і тактовного виховання залежить, чи виросте з неї потіха чи смуток.

Е. Л.

ЯПОНСЬКІ БОМБИ НА ЯВІ.—Це наслідок японського летничого рейду на Яву. В Серабаджа вискочив поїзд зо шин, і тепер робітники оглядають румовища поїзду, шукаючи за жертвами.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ДЕРБІ, КОНН.

На А. Ч. Хрест.

В неділю, дня 12. квітня Товариство Запорозька Січ, від 23. У. Н. Союзу, обходило традиційне „Спільне Свячене".

Посвячення паски довершив о. декан А. Ротко, парох Ансонії. Потім сказав кілька слів до зібраних і відмовив молитву, перепросив товариство, що не може з нами довше бути, бо мусить ще святити паску для свого хору в Ансонії, і відійшов. Тоді предсідник Захаріевич обняв провід, а при кінці українського роду, стали всі спільно, та по своїх силах дали якнайбільшу моральну й матеріяльну поміч нашій прибраній батьківщині — Америці. Відтак говорили: Ів. Скотецький, Т. Ґеріяк, Ів. Шуран, Фр. Співак, В. Шуран. Всі заохочували, щоб ми купували Воєнні Бонди і складали дар на Американський Червоний Хрест. Бо так є, що наше товариство завжди давало поміч поневоленому українському народови, а тепер, коли наша прибрана Батьківщина загрожена маємо стати всі як один і дати їй якнайбільшу поміч.

Члени й гості, вислухавши бесідників, зложили на Американський Червоний Хрест $40.20. Зложили по $1: Т. Захарієвич, В. Шуран, Р. Мадзік, Н. Зобка, Гр. Радкліф, Верестро, В. Захарієвич, п. Карпюк, М. Томцьо, Ів. Патуляк, Ів. Ґурський, А. Ґурська, Ів. Квас, А. Калина, Н. Сіґлі, Яр. Короташ, Н. Білінський, Возняк, М. Капуста, С. Шуран, Бр. Мирон, М. Винник, А. Мартиненко, Т. Кісик, Іван Скотецький, Фр. Співак, Т. Ґеріяк, І. Шуран, В. Прашкевич, В. Калина. По 50 ц.: Анна Жук, М. Карпюк, Ів. Бенковський, Фр. Зобка, Дзявалайтос, Едіт Козюк. По 25 ц.: М. Радзішевська, М. Красновський, А. Дутко. Разом $36.85 ц.; дрібними $3.35, що робить суму $40.20, яку доручили Американському Червоному Хрестови Теодор Захарієвич, предсідник, і Ан. Прескович, касієр товариства в Дербі, Конн.

Наше товариство хоч невелике, але закупило Воєнних Бондів за 500 дол., а члени товариства закупили поодиноко бондів на суму 7,500 дол.

В. Калина.

БАТЛЕР - ЛИНДОРА, ПА.

Придбано 30 членів до У. Н. Союзу.

Хочу поділитись з читачами „Свободи" й членами Українського Народного Союза доброю новиною. В нашім місточку Батлер-Линдора, Па. існував відділ 329 У. Н. Союзу довгий час, яких 20 років. А що себе дуже занедбав, тому і помалу упадав, так що лишилось заледве сім членів. Та завдяки урядови У. Н. Союзу вислано до нашої місцевости п. Білецького, а цей орґанізатор протягом короткого часу, придбав 30 нових членів. І то самих молодих українських хлопців й дівчат. Ось так п. Білецький підніс наш від. 329 до 38 членів. Дуже добре, що наш Батько Союз знайшов спосіб на орґанізовання українців, бо добрий орґанізатор з українською щирістю та завзятістю може багато добра зробити. Ті, що вписались в члени Укр. Нар. Союза стануть тепер членами доброї й чесної та ідейної орґанізації, що виховує добрих американців, що дорожать Америкою та не забувають і за поневолений українських нарід.

Н. Бурка,
секр. 329 від. У. Н. С.

ФІЛЯДЕЛЬФІ, ПА.

З весіля Союзовців на Червоний Хрест.

Громадяни Антін і Катерина Ґаламаґа з Кемден, Н. Дж., справляли весілля для своєї донечки Лилі.

Запрошені гості стрінули молодят у веселім настрою і перевели вечір у родиннім і товариськім гуртку дуже весело. Головний радний У. Н. С., Стефан Слободян, і хресний батько молодої Микола Паращак, попросили батька молодої, щоб позволив піти за збіркою, яка принесла більшу суму, а з якої призначено $6 на потреби А. Ч. Хреста.

Зазначу, що родичі молодого і молодої є з цілою родиною обезпечені в У. Н. Союзі.

Бажаємо молодятам всього добра і пригадуємо, щоб ступали слідами своїх родичів і тримались свого У. Н. Союзу.

Теодор Малик.

ЗАЛІЗНИЙ КУЛАК. — Ґенерал Ернст фон Шавмбурґ, націстичний комендант паризької округи, видав приказ розстрілювати французьких закладників за напади на німецьких офіцирів.

СТРІЧА МУСОЛІНІЯ І ГІТЛЕРА

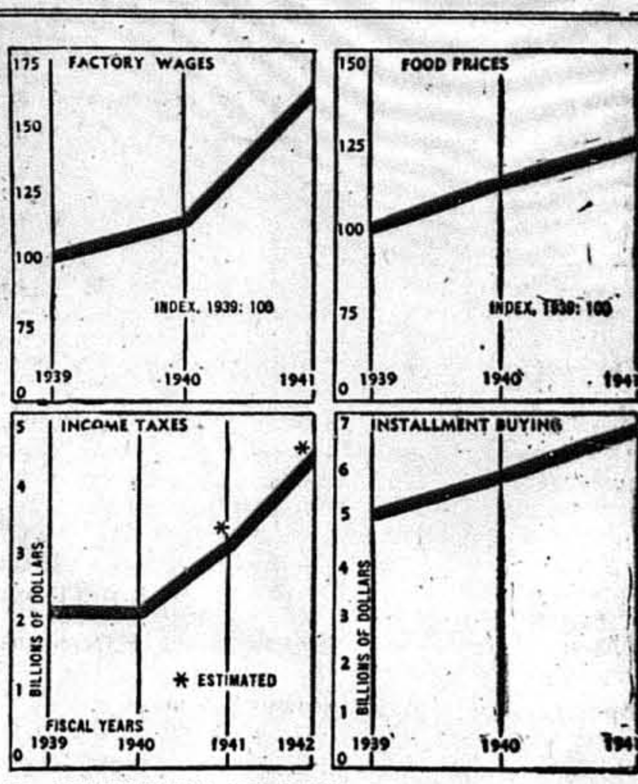
БЕРН. — Держави Осі потвердили, що недалеко Берхтенсґадену в Німеччині, відбулись наради між Мусолінім і Гітлером. Замітне те, що наради відбулись без участи японського представника. З цього заключають, що Японія думає вести свою власну стратеґію і не обовязуватись діланнями Німеччини та Італії.

ҐЕНЕРАЛ ЖІРО ЩЕ НА ВОЛІ

НЮ ЙОРК. — Часопис „Ню Йорк Таймс" подає, що він має відомости, одержані з достовірних джерел, що французький уряд у Віші не видав ґен. Жіро, що втік з німецького полону. Через ту втечу мали знову погіршитись відносини між Берліном і Віші.

ІНДІЯ ТАКИ НЕ ХОЧЕ БОРОТИСЬ.

ЛОНДОН. — Всеіндійський конґрес ухвалив резолюцію, що інвазія Індії з боку Японії може бути зустріта лише пасивною, не нагальною поставою. Все, що індійці будуть робити, як виходилоб зо згаданої резолюції, це — пасивно відноситись до японців і з ними не кооперувати.

ЗА ОБМЕЖЕННЯ ІНФЛЯЦІЇ.—Щоби поставити край інфляційним тенденціям, федеральний уряд заводить з днем 18. травня обмеження поступу цін. Карта показує недавні тенденції в зрості заплат, цін на поживу, зрости приходів і закупів на рати.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

У неділю, 3. травня 1942 р., в годині 7:30 рано, заосмотрена Найсв. Тайнами, упокоїлася в Бозі бл. п.

ІВАННА ЛОТОВИЧ,

невіджалувана дружина о. со. Антона Лотовича, українсько-катол. пароха при церкві св. Духа в Бруклині, Н. Й., і декана нюйорської округи; взірцева подруга; люблячa мати двоїх дітей, а то: сина Антона, урядника в бюрі здоровля в Ню Йорку, і доньки Олени, зам. Роглес, з Департаменту Рільництва у Вашинґтоні; чесна громадянка і примірна християнка.

Бл. п. Іванна Лотович, жінка високих чеснот, тихої і лагідної вдачі, роджена в сімі Соневицьких, з роду Яхимовичів, у Бережанах, Зах. Україна, перед 57 літами, покінчила народню школу в родиннім місті, учительську семинарію в Тернополі, а матуральний іспит зложила у Львові. Потім учителювала в Жукові і Конюхах, бережанського повіту; одружилася в 1907 р. і від того часу ділила долю й недолю свого мужа, священика в Покропивні і Конюхах у Галичині, а від 1912 р. в американсько-українських громадах: у Монесен, Алден Стейшен, Скрентоні, Аллентавні, Майнерсвил і Честер — у Пенсильвенії і через 17 останніх літ у Бруклині.

Хто знає працю первісних піонірів-священиків по наших громадах в Америці, той також розуміє працю жінки священика того характеру, як о. Антін Лотович, що збудував 6 церков за часів свого душпастирювання. Ревна праця помічниці причинилася нераз до успішного завершення важного діла, хоч притім небіжка цілим серцем була віддана своїм дітям, яких взірцево виховала.

Похорон відбудеться в середу, 6. травня, в год. 9. рано, з церкви св. Духа, при 160 Норт 5-тій вулиці в Бруклині, на катол. цвинтар св. Івана (Ст. Джанс Семетері).

Жіноча Сторінка

Жіноча Мода і Війна

Є сьогодня чимало жінок, яких патріотичне сумління є до цьої міри витонченим, що вони радо визбулисяб на час війни піклування свойого вигляду та дбайливости про одяг. Вони вважають, що саме такий вчинок є необхідним для виявлення на зверх цього, що жіноцтво вповні здає собі справу з поважної хвилі, яку переживає держава. Одиноким, що здержує їх від такої демонстрації, є набута свідомість, що велика, переважаюча частина жіноцтва, всеж таки остане вірною свойому виглядови, хоч не знати які завзяті змагання йти муть між воюючими таборами світа, І ці жінки, які рішилися перетрівати війну непринадними та занедбаними, можуть надто багато ризикувати, даючи нагоду прирівнювати себе з цими, яким війна не відібрала охоти дбати про свій гарний вигляд...

Чи справді питання жіночої моди та дбайливости про вигляд є у часі війни чимось, що його требаб поборювати, бо є воно проявом недостачі патріотизму, легкодушности чи плиткого підходу жіноцтва до справ великих та важних? Чи з точки погляду громадянської моралі не належить завісити на час війни діяльности одежевого промислу, а усіх мистців і творців моди заставити направляти стару одежу замісць продумувати нові стилі на кождий сезон року?

Перш за все є необхідним ствердити, що потреба частої зміни одежі, її відповідного добору та принадного вигляду є більшою у нашому поколінню, чим була у попередних. Сталося воно наслідком цього, що одежевий промисл розрісся до великанської ділянки індустрії, яка може розвиватися, згл. давати працю та оплачувати вложений гріш лиш тоді, коли її вироби мають сталий і обильний відплив у руки покупців. Стан цей довів до цього, що видатки на одяг у жінок та мужчин перестали бути у буджеті позицією, яка свідчить про їхню легкодушність та плиткість, а є потребою такого самого роду, як мешкання, хата, хатня обстановка і т. п. Навіть найощадніші американські економісти вміщують видатки на одежу у необхідних позиціях домашнього буджету, призначуючи на них значну частину загального приходу.

Потреба гарного одягу є частиною вроджених естетичних домагань людської природи і її нема цілі поборювати чи викорінювати, якщо не розростається до ненормальних розмірів та заглушує інші додатні потреби людини. Є жінки, що скуплять на власнім харчі, чи родини, відмовляють собі усіх духових приємностей, товариських звязків, розривок, лиш на це, щоб безупину прибирати себе у наймодніші речі та зміняти щодиини свій вигляд.

Є інші, для яких рішальною є ціна одягу, і вони платять лиш за приємність носити на собі одежу, заплачену такою скількістю гроша, яку не кожний може, чи важиться видати. Нерідко чуємо, як жінка у відповідь на нашу заввагу про її новий одяг поспішно виголошує високу квоту, вважаючи, що вона є найкращим доказом її краси та доброго смаку.

Ці оба типи жінок мають підхід до справ жіночої моди такий, що він, колиб проявився у загалу жіноцтва, оправдував би погляд, що жіноча мода на час війни є згіршаючим явищем. На найближчі літа зникне багато річей вибагливих, що вимагали коштовної праці чи дорогого матеріялу — не буде такої ріжнородности стилів та вибору одягу, до якої звикло жіноцтво в Америці. Булоб непатріотичним та легкодушним, колиб жінки робили справу „життя та смерти" ізза недостачі шавкового окриття для своїх ніг, але нема причини, щоб забороняти витворювати естетичні речі з бавовни чи іншого матеріялу, який маємо під рукою в краю.

Заклик всенароднього ощаджування можемо цілком добре виповнити без потреби обтинання усіх видатків на свій зовнішний вигляд. Слідкуймо лиш за жіночою американською пресою самі, або за посередництвом наших дітей, та шукаймо вказівок, як мож себе та рідню дешевше зодягати. Не робім спішних, непродуманих покупок, пробуймо шити одежу дома, вживаючи недорогих, а гарних для ока матеріялів. Наші українські селяни не мали багато середників для цього, щоб заспокоїти свою естетичну потребу принадної одежі: полотно, колірові нитки та декілька невибагливих витворів домашнього чи фабричного промислу. І з цього творили власну моду, мистецтво, красу, що має запевнене, почесне місце у культурнім дорібку нашого народу.

Сіра волосінниця і розпущене по плечах волосся не заправить нас краще на военні труди, чим принадний вигляд, у якому вдержуватимемо себе без зайвої витрати гроша та погоні за рідким і незвичайним.

Клявдія Олесницька.

ЗАМІСЦЬ ЧОЛОВІКІВ. — Жінки трьох вояків перебрали обовязки, що їх давніше правильно давали мужчини. Це кондукторки омнібусів в Лондоні.

На Тему: Чоловіки й Жінки

ЖІНКИ ЗА ПАЙКУВАННЯ Й КОНТРОЛЮ ЦІН.

Генеральна Федерація Жіночих Клюбів ухвалила на своїй конвенції резолюції за заведення начас війни пайкування, котролі цін, меж для робітничих заплат, обмеження збирання пайкованих товарів та обмеження военних зисків.

Підчас дискусії бесідниці звертали увагу на те, що не можна обмежувати зросту цін, не обмежуючи рівночасно робітничих заплат.

Делегатки йшли звичайно однодушно, аж поки на порядок дня не поставлено питання знесення податку на олеомаргарину, що її вживається замісць масла. Делегатки негайно розкололися: південні делегатки, які походять з молочарських околиць, станули проти делегаток з околиць, що займаються передовсім управою бавовни. Зовсім так поводилися, якби подібна конференція мужчин.

ДІВЧАТА НА ЗАХОРОНУ ПАРКІВ.

Нюйорські пластунки публично й врочисто обіцяли міському комішенерові парків захороняти міські парки перед вандалізмом, себто перед збиточниками.

Комішенер парків, приймаючи обіцянку дівчат, заявив, що були вже проєкти віддати охорону парків зовсім у руки молоді обох полів, але цього проєкту ще вповні не переведено. У военний час, одначе, коли поліційні ряди поважно прорідли, молодіж повинна мати цю функцію.

ГОСПОДИНІ ЯК РЕЗЕРВОВА ПРАЦЯ

Федеральний уряд обчислив, що в Америці є 6 і пів міліонів домашних господинь, які могли би віддати весь свій час на роботи, звязані з военною продукцією.

Бюро „Ворк Проджектс Администрейшен" записало до „робітничої резерви" 13 міліонів осіб, не зачисляючи сюди 3 міліонів 600 тисяч безробітних, шукаючих праці. Жінки, студенти й інші непрацюючі особи разом становлять громаду зо 7 міліонів 600 тисяч, а особи, що могли би посвятити половину свого часу военній продукції, дальших 5 міліонів 700 тисяч.

ЩО РОБИТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЖІНОК-ВИБОРЦІВ У ВІЙНУ?

На конвенції Краевої Ліги Голосуючих Жінок, що оноді відбулася в Шікаго, виголосив відомий письменник Бернард Де Вото вступну промову на тему: Відповідальні громадяни заводять відповідальний уряд.

Бесідник, що студіює радіову пропаганду ворожих країв, остерігав слухачок перед ворожою пропагандою, що має на цілі посварити зо собою різні групи американського населення так, щоб воно не було здібне до ефектовного виступу проти ворогів.

Найбільші небезпеки в тому згляді на думку бесідника, грозять з боку тих установ, що обслуговують нас кожного дня. Він закликав слухачок звернути увагу передовсім на людей з великим іменем, що слухачі взяли за натяк на льокальні відносини в місті конвенції.

НОВІ ЧАСИ ДЛЯ ГОСПОДИНЬ.

Федеральні урядники радять домашнім господиням не бути здивованими, як після 18. травня вони побачуть у крамницях, що три четвертині продаючихся там товарів, мають напис: „Сілінг прайс" $ " (найвища ціна $)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 146., відбудуться в неділю, 10. травня, в год. 1:30 попол., в Українськім Робітничім Домі, 2965 Карпентер Стр. Просимо всіх членів явитися на збори й вирівняти свої довги. Ще раз напоминаємо Вас платити, бо ми знаємо, що у вас грошенят не бракує, а нам кожного місяця коротко з грішми. — П. Андрушків, секр.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Вільна Україна, від. 200., відбудуться в суботу, 9. травня, в годині 8. ввечір точно, в льокалю, де звичайно. Обовязком кожного члена місцевого і позамісцевого явитись на зборах, бо є важні справи до вирішення. Котрі члени не будуть присутні на зборах, то прошу не нарікати на урядників, коли ухвали зайдуть, а ви не будете присутні. Члени, старайтесь приєднувати нових членів до Товариства і У. Н. Союзу та вписуйте своїх дітей, бо маєте всякі роди обезпечення для дітей і танші як в інших. — П. Господарець, предс.; О. Коцопій, кас.; В. Воргуль, секр., 9524 — 93rd Street, Ozone Park, N. Y.

ТОМАСТОН, КОНН. — Місячні збори Тов. Українська Січ, від. 421., відбудуться 9. травня в 8. годині вечером в Українській Гали на Проспект улиці. Проситься всіх членів прибути на збори. — За уряд: А. Береза, предс.; М. Шипінька, кас.; П. Чесьнік, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Місячні збори відділу 338. відбудуться в неділю, 10. мая в Українській Гали на 2. улиці і 213 Скунмекер Евеню. Проситься довгуючих членів прийти і вирівнати свої довги бо відділ за довгуючих не буде висилати до Союзу. — За уряд: Михайло Коваль, предс.; Павло Янковський, кас.; Микола Куць, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336., відбудуться в неділю, 10. травня, в годині 1-шій пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вирівнати свої вкладки. Хто має знайомих, що хотілиб належади до Тов. Сокіл і У. Н. Союзу, хай приведе їх на збори, а Товариство їх радо прийме. — Тимко Кальмук, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Братства св. Юрія, від. 379., відбудуться в неділю, 10. травня, в год. 12:30 пополудні, в церковній салі св. О. Николая при Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо прийти й вирівнати свї залеглости, бо в противнім разі будемо змушені їх суспендувати. — Петро Сеньків, предс.; М. Фединський, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

АМБРІДЖ, ПА. — Цим повідомляємо всіх членів від. 276., що місячні збори відбудуться в неділю, 10. травня, точно в годині 2-гій по полудні. На ці збори обовязані прийти всі члени й членкиці, бо будемо радити над важною ухвалою. Тому приходіть усі, щоб опісля не нарікати, що вас на зборах не було. — За уряд: Михайло Гриневич, предс.; Михайло Фук, секр.

ТАРЗАН, ч. 558. Доля Гуйона.

„Стій, Вилєно! Ти нужденнику! Залиши дівчину в спокою!" Кричав з цілої сили Гуйон.

„Переможені не диктують переможцям, що ті мають робити" — відповів сміючись ренегат.

Гуйон доглянув спису і, вхопивши її, кинув нею прото в Вилєна. Списа застрягла недалеко своєї цілі.

Потрясений цим випадком Вилєно закликав до своїх піратів: „Візьміть його і скиньте з корабля в море".